

АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА ДИСЦИПЛИНАТА „Орална и лицево-челюстна хирургия“

1. Цел на обучението

Обучението по дисциплината има за цел да даде основни познания и придобиване на практически умения у завършващите специалността дентална медицина. Чрез обучението по орална и лицево-челюстна хирургия студентите получават теоретични знания и практически умения за работа в амбулаторен дентален кабинет – изследване на болен, извършване на обезболяване и екстракция на зъби, диагностика на орално-хирургични и лицево-челюстни заболявания.

Да подготви теоретически и практически обучаващите се студенти по дентална медицина за самостоятелна работа в диагностиката и лечението на заболяванията, касаещи оралната и лицево-челюстна хирургия.

2. Форма на обучение

Съгласно Правилника за организация на учебната дейност на МУ-Пловдив обучението на студенти по „Дентална медицина“ се осъществява чрез аудиторна и извънаудиторна работа: провеждане на лекции, семинарни и практически упражнения, учебни и преддипломни практики и стажове, участие в кръжочна дейност, други съвременни и интерактивни форми на обучение и самоподготовка

При обявяване на извънредна ситуация, на основание на заповед на Ректора на МУ-Пловдив се преминава към дистанционната форма на обучение, която е равнопоставена на редовната форма на обучение по отношение на съдържанието на учебния план и изисквания брой кредити за съответната специалност и дисциплина.

Дистанционната форма на обучение се организира и провежда съгласно правилник, приет от Академичния съвет, след получена положителна акредитационна оценка за осъществяването ѝ.

3. Учебно съдържание

Оралната хирургия е дял от денталната медицина, занимаващ се с коригиране на проблеми или увреждания на устата, зъбите и челюстите. Оралната хирургия се занимава с диагностика и хирургично лечение на заболявания, наранявания и дефекти на челюстите и свързаните с тях структури. Зъболекарите и общопрактикуващите лекари насочват към орален хирург пациенти със специфични стоматологични проблеми. Оралната хирургия е дентална специалност.

Лицево-челюстната хирургия лекува множество заболявания, наранявания и дефекти в главата, шията, лицето, челюстите и твърдите и меки тъкани на оралната и лицево-челюстната област. Това е международно призната хирургическа специалност. В повечето страни по света, включително САЩ, Канада и Австралия, това е призната специалност по дентална медицина; в други (Великобритания, Италия), включително България, тя е призната за медицинска специалност.

Оралната хирургия се извършва обикновено в амбулаторни условия - индивидуални или групови практики, докато лицево-челюстната хирургия е специалност, практикуваща се в болнична среда.

Най-често практикуваната процедура в оралната хирургия е екстракцията на зъби. Усложненията след тази процедура също са в домена на оралния хирург. Оралният и лицево-челюстният хирург също лекуват:

- ✓ възпаления
  - от зъбен произход в устната кухина,
  - от различен произход в лицево-челюстната област,
  - възпаления на шията.
- ✓ Остеомиелити на челюстите
- ✓ Лимфаденити
- ✓ Синусити от зъбен произход
- ✓ Кисти на челюстите
- ✓ Кисти на меките тъкани
- ✓ Заболявания на слюнчените жлези
- ✓ Заболявания на темпоромандибуларната става
- ✓ Заболявания на венците и периодонциума
- ✓ Травми на зъбите и меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област
- ✓ Фрактури на челюстите, зигоматичния комплекс и носа
- ✓ Придобити дефекти на тъканите
- ✓ Доброкачествени и злокачествени тумори

дисциплина	изпити	часове			часове по години и семестри							
	семестър	общо	лекции	упражнения	IV				V			
					VII		VIII		IX		X	
Орална и лицево-челюстна хирургия	X	330	60	270	Л	У	Л	У	Л	У	Л	У
										1	4	1

Вид дисциплина: задължителна

Степен: магистър

Форма на обучение: лекции, семинари, самоподготовка

Продължителност на обучението: два семестъра

Академични часове: 60 часа лекции, 270 часа упражнения

Методи на обучение: мултимедийна презентация, дискусия, контролни тестове, фигури, интерпретация на клиничен случай, решаване на практически задачи при работа с пациенти

Форми на оценяване: текущ контрол, участие в семинари и колоквиуми, контролни тестове, семестриален изпит

Форма на текущ контрол: средна оценка за семестър

Семестриален изпит: писмен и устен изпит

Държавен изпит: Писмен и устен изпит по специална хирургия, включително местна упойка и аналгетици в денталната медицина; орална и лицево-челюстна хирургия

Ръководител: хабилитиран преподавател по „Орална хирургия“

Катедра: Орална хирургия, Лицево-челюстна хирургия

4. Предпоставки

За да започне обучение по дисциплината, студентът трябва да е приключил успешно с изпита от III курс по дисциплината „Специална хирургия, вкл. локална анестезия и болкоуспокояващи в денталната медицина“.

Основните цели и задачи на обучението по „Орална и лицево-челюстна хирургия“ са да подготви студентите с оптимални знания и практически умения в основните раздели на дисциплината. Да се усвоят методите на обезболяване, екстракции на зъби, лечение на възпалителни заболявания от одонтогенен произход, диагностика и спешна помощ при травми в устната кухина и лицево-челюстната област, диагностика на преканцерози и туморни заболявания, познания във връзка с вродените аномалии – диагностика и срокове за лечение. Да се овладеят и получат трайни знания относно параклиничните изследвания, прилагани в оралната и лицево-челюстна хирургия, както и методите и средства за медикаментозно повлияване на патологичните процеси.

След приключване на обучението студентите трябва да имат следните знания и умения:

Да извършват самостоятелно:

- Снемане на анамнеза и орален статус;
- Поставяне диагноза на хирургичните заболявания в устната кухина;
- Обработка на оперативното поле;
- Хигиенна и хирургична дезинфекция на ръцете;
- Поставяне на интраорални анестезии:
  - ✓ контактна
  - ✓ инфилтративна
  - ✓ проводна
  - ✓ интралигаментарна
- Типична екстракция на зъби от временно и постоянно съзъбие;
- Инцизия при затруднен пробив на зъби;
- Инцизия при интраорални абсцеси;
- Поставяне на ограничител при заболяване на ТМС;
- Шиниране на луксирани зъби;
- Изписване на рецепти при хирургично болни;
- Диагностицира и лекува неотложните заболявания в денталната медицина;
- Овластяване на спешните състояния в кабинет по дентална медицина, като при нужда търси консултация от съответен специалист.

Да познават и изпращат за консултации:

- Пациенти с одонтогенни и неодонтогенни костни кисти;
- Пациенти с фрактури на челюстни кости;
- Пациенти с пренеоплазии и туморни заболявания в устната кухина;

- Пациенти с вродени аномалии в устната кухина (цепки);
- Пациенти със зъбно-челюстни деформации;
- Абсцеси и целулити в лицево-челюстната област;
- Заболявания на пародонта и оралната лигавица.

5. Академични ресурси

Катедрите трябва да разполагат с необходимия брой преподаватели, съгласно приетите нормативи за учебна натовареност на преподавател от Факултет по дентална медицина, Медицински университет - Пловдив. Преподавателят трябва да притежава отлична теоретична и практическа подготовка и специалност по дисциплините „Орална хирургия“ и съответно „Лицево-челюстна хирургия“. Да участва активно в плана на катедрата по изпълнение на научна дейност, като се ръководи от последните постижения в областта на преподаваната дисциплина.

6. Материални ресурси

За осъществяване на обучението катедрите трябва да притежават необходимия брой клинични зали, оборудвани с дентални юнити, специален инструментариум и компютри. Операционните зали трябва да бъдат оборудвани със съвременен дентален юнит, операционна маса, както и с апаратура за пиезохирургия, лазерна терапия и имплантология.

7. Лекционно обучение

На web-страницата на МУ-Пловдив е предоставен лекционния курс, по който се провежда лекционното обучение, както и тестовете за самоподготовка, по които се подготвят студентите и се проверява тяхната подготовка по време на семестъра.

8. Клинични упражнения

Клиничните упражнения се провеждат в клиничните зали по групи от 5-8 студенти. За упражненията се предоставят тестове. С тях се проверява:

- ✓ подготовката на студента
- ✓ получени знания и умения от конкретното упражнение.

Под ръководството и контрола на асистента, студентите снемат анамнеза и статус, поставят предварителна клинична диагноза. При необходимост назначават лабораторни изследвания и консултации с други специалисти. След поставяне на окончателна диагноза извършват местно обезболяване и екстракция на зъби.

Студентите изпълняват нормативите, приети на катедрен съвет:

Орална хирургия - IV и V курс

- 1) Хигиенна дезинфекция на ръце -21 (21 точки)

- 2) Хирургична дезинфекция на ръце -21 (21 точки)
- 3) Обработка на оперативно поле -21 (21 точки)
- 4) Терминална анестезия - по показания
  - a) контактна
  - b) инфилтративна
- 5) Проводна анестезия -21 (21 точки)
  - a) на клоновете на n.maxillaris
  - b) на клоновете на n. mandibularis
- 6) Интралигаментарна анестезия - по показания
- 7) Екстракция на зъби - 21 (105 точки)
  - a) на горна челюст
  - b) на долна челюст
- 8) Местно обезболяване при деца - по показания
- 9) Грижи за екстракционна рана - 21 (21 точки)
- 10) Лечение на alveolitis post extractionem - по показания
- 11) Кървене след екстракция на зъби – поведение - по показания
- 12) Инцизио при дентицио дифицилис - по показания
- 13) Инцизио при абсцес субмукозис и субпериосталис - по показания
- 14) Предписване на медикаменти при хирургично болен – 10 (20 точки)
- 15) Поведение при неотложни състояния (по показания):
  - Остри и хронични екзацербирани периодонтити
  - Затруднен пробив на зъби
  - Абсцеси и флегмони
  - Лимфаденити
  - Сиалoadенити
  - Остри синузити
  - Остри остеомиелити
  - Перфорация на максиларния синус
  - Остри артрити на ТМС
  - Луксация на ТМС
  - Травми на зъби
  - Травми на меки тъкани
  - Невралгия на тригеминус

16) Поведение при спешни състояния/ по поктазания/:

- Асматичен пристъп
- Хипертонична криза
- Стенокарден пристъп
- Пароксизмална тахикардия
- Инфарк на миокарда
- Остра съдова недостатъчност
  - синкоп
  - колапс
  - шок
- Мозъчен инсулт
- Хипергликемична кома
- Хипогликемична кома
- Хистеричен припадък
- Епилептичен припадък
- Механична обструкция на дихателни пътища
- Алергични реакции
  - идиосинкразия
  - уртикария
  - оток на QUINCKE
  - анафилактичен шок

Забележка: наблюдения на операции се провежда съгласно приетата програма за обучение.

„ОРАЛНА И ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“

лекционна програма

IV курс, VII семестър

№	ТЕМА
1.	Абсцеси и флегмони на лицето. Топографска анатомия, клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
2.	Абсцеси и флегмони, развиващи се около горна челюст. Топографска анатомия, клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
3.	Абсцеси и флегмони около долна челюст. Топографска анатомия, клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
4.	Абсцеси и флегмони на езика, пода на устната кухина, птеригомандибуларно и парафарингеално пространства. Топографска анатомия, клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
5.	Остър остеомиелит на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
6.	Хроничен остеомиелит на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
7.	Лимфаденити в лицево-челюстната област. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
8.	Одонтогенни синусити. Клиника, диагностика, диференциална диагноза и лечение.
9.	Специфични възпалителни процеси в лицево-челюстната област - туберкулоза, сифилис. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
10.	Специфични възпалителни процеси в лицево-челюстната област – актиномикоза. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
11.	Застрашаващи живота състояния при абсцеси и флегмони (тромбоза на синус кавернозус, медиастенит, сепсис и др.). Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
12.	Основни принципи на хирургично лечение при остра одонтогенна инфекция. Видове разрези и дренажни системи в лицево - челюстната област.
13.	СПИН. Клиника, диагностика, лечение, профилактика.
14.	Основни принципи на медикаментозно лечение при остра одонтогенна инфекция. Медикаментозни средства (антибактериални средства). Рецептури.
15.	Основни принципи на медикаментозно лечение при остра одонтогенна инфекция (нестероидни противовъзпалителни средства, антихистамини, имунотерапия и др.). Рецептури.

„ОРАЛНА И ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“

лекционна програма

IV курс, VIII семестър

№	ТЕМА
16.	Кисти на челюстните кости. Класификация. Етиология и патогенеза. Клинична характеристика, основни методи на диагностика.
17.	Кисти на челюстните кости. Диференциална диагностика и методи на лечение.
18.	Кисти на меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
19.	Заболявания на слюнчените жлези. Сиалоаденити, Класификация, етиология и патогенеза. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
20.	Реактивно-дистрофични заболявания на слюнчените жлези. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение. Сиалолитиаза.
21.	Невралгия на нервус тригеминус и нервус глософарингеус. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
22.	Заболявания на темпоромандибуларната става (артрити и артрози). Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
23.	Заболявания на ТМС. Сублуксация, луксация, миофасциален дисфункционален болков синдром, контрактури и анкилози. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
24.	Пареза и парализа на лицевия и подезичния нерв. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
25.	Хирургично лечение на пародонталните заболявания. Резективни и регенеративни методи.
26.	Хирургично лечение на пародонталните заболявания. Пластична пародонтална хирургия.
27.	Травми в лицево-челюстната област. Общи данни. Особенности на травматичната болест в лицево-челюстната област. Класификация. Основни принципи на оказване на първа помощ.
28.	Травми на меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация, клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
29.	Фрактури на долна челюст. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика. Основни принципи и ортопедични методи на лечение.
30.	Фрактури на долна челюст. Ортопедично-хирургични и хирургични методи на лечение.

„ОРАЛНА И ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“

лекционна програма

V курс, IX семестър

№	ТЕМА
31.	Фрактури на горна челюст. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика. Основни принципи и методи на лечение.
32.	Фрактури на зигоматичен комплекс и носни кости. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
33.	Застрашаващи живота състояния при травми в лицево-челюстната област /комоцио, компресио, контузио церебри/. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
34.	Застрашаващи живота състояния при травми в лицево-челюстната област (асфиксия, кръвотечение, шок). Клиника, диагностика и лечение.
35.	Травми на зъбите. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
36.	Тумори в устната кухина и лицево-челюстната област. Етиология и патогенеза. Обща характеристика. Основни принципи на диагностика. Класификация по локализация. Клинична класификация TNM система.
37.	Пренеоплазии в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Еритроплакия и левкоплакия – клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
38.	Пренеоплазии в устната кухина и лицево-челюстната област. Лихен рубер планус, хейлити, меланоплакия, корну кутанеум, акантом. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
39.	Профилактика и ранна диагностика на оралния карцином.
40.	Доброкачествени тумори на меките тъкани на кожата на лицето и органите на устната кухина. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
41.	Доброкачествени одонтогенни тумори на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
42.	Доброкачествени неодонтогенни тумори на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
43.	Злокачествени тумори на меките тъкани и органите на устната кухина – устни, бузи, гингива. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
44.	Злокачествени тумори на меките тъкани и органите на устната кухина – език, под на устна кухина, твърдо небце. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
45.	Злокачествени епителни тумори на горна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.

„ОРАЛНА И ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“

лекционна програма

V курс, X семестър

№	ТЕМА
46.	Злокачествени съединителнотъканни тумори на горна челюст-саркоми. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
47.	Злокачествени епителни тумори на долна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
48.	Злокачествени тумори на долна челюст от съединителнотъканен произход. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
49.	Доброкачествени тумори на слюнчените жлези. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
50.	Злокачествени тумори на слюнчените жлези. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение. Приложение на TNM – системата.
51.	Тумори на лимфо-ретикуларния апарат. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
52.	Основни принципи и методи на лечение на злокачествените тумори в устната кухина и лицево-челюстната област.
53.	Усложнение при лечение на злокачествените тумори в устната кухина и лицево-челюстната област. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
54.	Предпротетична подготовка на челюстите – оперативни мекотъканни намеси. Показания и методи.
55.	Предпротетична подготовка на челюстите – оперативни намеси върху кости тъкани. Показания и методи.
56.	Основни принципи на пластично-възстановителната хирургия. Кожна и лигавична пластика. Костна пластика.
57.	Основни принципи на пластично-възстановителната хирургия. Пластика с тъкани по съседство, пластика на хранеща основа. Метод на Лимберг.
58.	Вродени цепковидни дефекти в лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Клиника. Основни принципи на лечение.
59.	Челюстни деформации и придобити дефекти в лицево-челюстната област. Методи на лечение.
60.	Придобити дефекти в лицево-челюстната област. Методи на лечение.

„ОРАЛНА ХИРУРГИЯ“
програма за упражнения
IV курс, VII семестър

№	Т Е М А
1.	Остри периодонтити – клиника, диагностика, диференциална диагностика. Усложнение. Самостоятелна работа на студентите. Анестезии и екстракции на зъби.
2.	Остри периодонтити – основни принципи и методи на лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
3.	Хронични периодонтити – клиника, диагностика, диференциална диагностика. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
4.	Хирургично лечение на хроничните периодонтити. Апикална остеотомия при зъби на долна челюст. Същност, видове разрези, техническо изпълнение Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
5.	Хирургично лечение на хроничните периодонтити. Апикална остеотомия при зъби на горна челюст. Същност, видове разрези, техническо изпълнение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
6.	Хирургично лечение на хроничните периодонтити – хемисекция и коренова ампутация. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
7.	Хирургично лечение на хроничните периодонтити – реплантация и екстракция на зъби. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
8.	Колоквиум: Периодонтити – класификация, клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
9.	Усложнения при местно обезболяване от локален характер. Клиника, диагностика и поведение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
10.	Усложнения при местно обезболяване от общ характер (интоксикация, синкоп, колапс, шок). Клиника, диагностика и поведение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
11.	Алергични реакции при местно обезболяване в устната кухина и лицево-челюстната област /идиосинক্রазия, уртикария, едем на Квинке, алергичен шок/. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
12.	Методи на обезболяване при екстракция на зъби и оперативни намеси на горна челюст. Самостоятелна работа на студентите. Анестезии и екстракции на зъби.
13.	Методи на обезболяване при екстракция на зъби и оперативни намеси на долна челюст. Самостоятелна работа на студентите - анестезии и екстракции на зъби.
14.	Местно обезболяване в детска възраст. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
15.	Обезболяване при възпалителни процеси в устната кухина и лицево-челюстната област. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.

„ОРАЛНА ХИРУРГИЯ“
програма за упражнения
IV курс, VIII семестър

№	Т Е М А
16.	Клинична смърт – клиника, диагностика и поведение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
17.	Усложнения при екстракция на зъби от локален характер. Клиника, диагностика и поведение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
18.	Кръвоизливи при и след екстракция на зъби. Клиника, диагностика и поведение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
19.	Следекстракционни алвеолити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
20.	Усложнения при екстракция на зъби от общ характер. Клиника, диагностика и поведение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
21.	Колоквиум: Усложнения при анестезия и екстракция на зъби.
22.	Одонтогенни кисти на челюстите. Клиника, диагностика, диференциална диагностика. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
23.	Одонтогени кисти на челюстите. Хирургично лечение – методи. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
24.	Неодонтогенни кисти на челюстите – клиника, диагностика, диференциална диагностика. Методи на лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
25.	Усложнения на периодонтити – одонтогенни лимфаденити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
26.	Усложнения на периодонтити – одонтогенни синузити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
27.	Усложнения на периодонтити – одонтогенен остеомиелит. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
28.	Усложнения на периодонтити – абсцеси и целулити (флегмони) около горна челюст. Диагностика и поведение в амбулаторния дентален кабинет. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
29.	Усложнения на периодонтити – абсцеси и целулити (флегмони) около долна челюст. Диагностика и поведение в амбулаторния дентален кабинет. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
30.	Фокална инфекция от зъбен произход. Клиника, диагностика и лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.

„ОРАЛНА ХИРУРГИЯ“
програма за упражнения
V курс, IX семестър

№	Т Е М А
31.	Травми на меките тъкани. Класификация. Обработка на рани. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
32.	Травми на зъбите – класификация. Травматична луксация на зъбите. Клиника, диагностика, методи на лечение. Самостоятелна работа на студентите-анестезии и екстракции на зъби.
33.	Експулсия на зъби. Методи за лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
34.	Частични фрактури на алвеоларния гребен на челюстите. Клиника, диагностика и методи на изследване. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
35.	Шиниране при луксации и експулсии на зъби и частични фрактури на алвеоларния гребен на челюстите. Работа на фантом. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
36.	Колоквиум: Травми на зъбите и алвеоларния гребен – клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
37.	Ретинирани зъби на горна и долна челюст. Клиника, диагностика и методи на лечение. Демонстрация на болен. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
38.	Болести на прорязването на зъбите – клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
39.	Екстракция на зъби при болни с ендокринни заболявания. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
40.	Екстракции на зъби при болни със смущения в кръвоспирането. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
41.	Екстракции на зъби при болни с психични и неврологични заболявания. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
42.	Екстракция на зъби при болни със сърдечно-съдови заболявания. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
43.	Екстракция на зъби при бременни. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
44.	Параклинични изследвания в оралната хирургия. Анестезии и екстракции на зъби – самостоятелна работа на студента.
45.	Медикаментозни средства в оралната хирургия /антибиотици, антипиретици, антифлогистици, кръвоспиращи, транквилизатори/. Анестезии и екстракции на зъби – самостоятелна работа на студента.

„ОРАЛНА ХИРУРГИЯ“
програма за упражнения
V курс, X семестър

№	Т Е М А
46.	Хипертрофия на лигавицата на устната кухина – диагностика и лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
47.	Екзостози на челюстните кости. Клиника, диагностика и оперативно лечение. Самостоятелна работа на студентите - анестезии и екстракции на зъби.
48.	Шиниране при пародонтални заболявания. Показания и методи. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
49.	Оперативно лечение на пародонтални заболявания – резективни методи. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
50.	Оперативно лечение на пародонтални заболявания – регенеративни методи. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
51.	Оперативно лечение на пародонтални заболявания – мукогингивални методи. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
52.	Задълбочаване на протезното поле при горна и долна челюст – оперативни методи. Самостоятелна работа на студентите. Анестезии и екстракции на зъби.
53.	Вестибуларни оперативни методи за покриване на ороантрални комуникации. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
54.	Палатинални оперативни методи за покриване на ороантрални комуникации. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
55.	Екстракция на зъби и кортикотомия по ортодонтски показания. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
56.	Доброкачествени тумори на меките тъкани в устната кухина (папилом, фибром). Епулиди. Диагностика и лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
57.	Профилактика и ранна диагностика на оралния карцином. Поведение на лекаря по дентална медицина. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
58.	Ретенционни кисти на малките слюнчени жлези. Диагностика и оперативно лечение. Самостоятелна работа на студентите – анестезии и екстракции на зъби.
59.	Крайна оценка на практическите умения.
60.	Крайна оценка на практическите умения.

„ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“

програма за клинични упражнения

V курс, IX семестър

№	ТЕМА
1.	План на изследване, диференциална диагностика и лечение на болни с абсцеси и флегмони на лицето /буза, зигомагична област, орбита, темпорално пространство/.
2.	План на изследване, диференциална диагностика и лечение на болни с абсцеси и флегмони около горна челюст (фоса канина, инфраорбитална област, инфратемпорално пространство, твърдо небце).
3.	План на изследване, диференциална диагностика и лечение на болни с абсцеси и флегмони около долна челюст (подезичен вал, сулкус мандибуло-лингвалис, подбраден триъгълник, подчелюстно пространство, под на устната кухина, птеригомандибуларно и парафарингиално пространство).
4.	План на изследване, диагностика и лечение на болни с лимфаденити в лицево-челюстната област. план на изследване, диференциална диагностика и лечение на болни със специфични възпалителни процеси в устната кухина и лицево-челюстната област (туберкулоза, актиномикоза).
5.	План на изследване, диференциална диагностика и лечение на болни с остеомиелити на челюстните и лицеви кости.
6.	План на изследване, диференциална диагностика и лечение на болни с одонтогенни синусити.
7.	Общо медикаментозно лечение при болни с остри одонтогенни инфекции – принципи. Начин на приложение. рецептури.
8.	Хирургично лечение на болни с остри одонтогенни инфекции - принципи. Видове разрези и дренажни системи. план на изследване, диференциална диагностика и лечение.
9.	Заболявания на слюнчените жлези – сиалоадените, калкулоза, травматични и реактивно дистрофични заболявания.
10.	Застрашаващи живота състояния при болни с възпалителни процеси в лицево-челюстната област (асфиксия, сепсис, медиастит, тромбоза на лицевите вени и синус кавернозус). план на изследване, диференциална диагностика и поведение. лечение на болни с възпалителни процеси в лицево-челюстната област и придружаващи заболявания (диабет, хипертонична болест, антикоагулантна терапия).
11.	Колоквиум: Възпалителни процеси в лицево-челюстната област.
12.	Невралгия на н.тригеминус и н. глософарингеус. план на изследване, диференциална диагноза и методи на лечение. пареза и парализа на н. фациалис и н.хипоглосус. план на изследване, диференциална диагноза и лечение.
13.	Първа помощ при травми в лицево-челюстната област. .животозастрашаващи състояния. травми на меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област хирургична обработка на рана-принципи. Венепункция. Поставяне на абокат. Мускулна инжекция – техника.
14.	Фрактури на горна челюст. план на изследване и диференциална диагностика.
15.	Фрактури на долна челюст. план на изследване и диференциална диагностика.

„ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“

програма за клинични упражнения

V курс, X семестър

№	Т Е М А
1.	Хирургични и хирургично-ортопедични методи за лечение на фрактури на горна и долна челюст. Наблюдение на болен.
2.	Фрактури на зигоматичен комплекс. План на изследване и диференциална диагноза. методи за лечение. Фрактури на носните кости. План на изследване, диагноза и лечение. Предна и задна носна тампонада.
3.	Ортопедични методи за лечение на челюстни фрактури - шиниране на фантом и на болен.
4.	Семинар: Травми в лицево-челюстната област.
5.	Пренеоплазии в устната кухина и лицево-челюстната област. план на изследване и диференциална диагностика. лечение. биопсия при новообразувания в лицево-челюстната област. Видове техника.
6.	Доброкачествени тумори в устната кухина и лицево-челюстната област. План и методи на диагностика, диференциална диагностика.
7.	Злокачествени тумори на лицето и органите на устната кухина - кожа, устни, бузи, гингива, език, небце, под на устната кухина. план и методи на диагностика.
8.	Злокачествени тумори на горна челюст. план и методи на диагностика, диференциална диагностика.
9.	Злокачествени тумори на долна челюст. план и методи на диагностика, диференциална диагностика.
10.	Одонтогенни тумори. План и методи на диагностика, диференциална диагностика.
11.	Тумори на слюнчените жлези. план и методи на диагностика, диференциална диагностика.
12.	Методи за лечение на туморите в устната кухина и лицево-челюстната област - хирургични, химиотерапевтични и лъчеви. видове. радионекроза. клиника, диагностика и лечение.
13.	Семинар: клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение на туморите в устната кухина и лицево-челюстната област.
14.	Пластично-възстановителни операции в лицево-челюстната област. свободна и несвободна кожна пластика. показания и техника.
15.	Вродени цепковидни дефекти в лицево-челюстната област. Отглеждане и лечение на деца с вродени дефекти в лицево-челюстната област. Лицево-челюстни деформации.

**КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА
„ОРАЛНА И ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“**

1. Абсцеси и целулити на лицето. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
2. Абсцеси и целулити около горна челюст. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
3. Абсцеси и целулити около долна челюст. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
4. Абсцеси и целулити на езика, пода на устната кухина, птеригомандибуларно и парафарингеално пространство. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
5. Остър остеомиелит на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
6. Хроничен остеомиелит на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
7. Остри неспецифични лимфаденити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
8. Хронични неспецифични лимфаденити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
9. Остри одонтогенни синусити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
10. Хронични одонтогенни синусити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
11. Сифилис. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение, профилактика.
12. Туберкулоза. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение, профилактика.
13. Актиномикоза. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
14. СПИН. Изяви в устната кухина и лицево-челюстната област. Клиника, диагностика, лечение, профилактика.
15. Застрашаващи живота състояния при абсцеси и целулити /тромбоза на синус кавернозус, медиастенит, абсцес на мозъка и др./. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
16. Одонтогенен сепсис. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
17. Основни принципи на хирургично лечение при остра одонтогенна инфекция. Видове разрези и дренажни системи в лицево-челюстната област.
18. Основни принципи на медикаментозно лечение при остра одонтогенна инфекция. Антибактериални средства. Рецептури.
19. Основни принципи на медикаментозно лечение при остра одонтогенна инфекция. Нестероидни противовъзпалителни средства, антихистаминни, имунотерапия и др. Рецептури.

20. Кисти на меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
21. Кисти на челюстните кости. Класификация. Етиология и патогенеза. Клинична характеристика, основни методи на диагностика.
22. Кисти на челюстните кости. Диференциална диагностика и методи на лечение.
23. Заболявания на слюнчените жлези. Основни методи на диагностика.
24. Остри сиалоаденити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
25. Хронични сиалоаденити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
26. Реактивно-дистрофични заболявания на слюнчените жлези /сиалози/. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
27. Сиалолитиаза. Класификация, клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
28. Заболявания на темпоромандибуларната става: възпалителни и реактивно-дистрофични. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
29. Заболявания на темпоро-мандибуларната става: луксация, сублуксация, анкилоза и контрактура. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
30. Невралгия на троичния нерв. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
31. Пареза и парализа на лицевия и подезичния нерв. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
32. Травми на меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
33. Травми на зъбите. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
34. Фрактури на горна челюст. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика.
35. Фрактури на горна челюст. Методи на лечение.
36. Фрактури на долна челюст. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика.
37. Фрактури на долна челюст. Ортопедични методи на лечение - показания, техника.
38. Фрактури на долна челюст. Ортопедично-хирургични и хирургични методи на лечение - показания, техника.
39. Фрактури на зигоматичния комплекс. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
40. Животозастрашаващи състояния при травми в лицево-челюстната област /асфиксия, кръвотечение, шок/. Клиника, диагностика и лечение.
41. Животозастрашаващи състояния при травми в лицево-челюстната област /комоцио, компресио, контузио/. Клиника, диагностика и лечение.
42. Тумори в устната кухина и лицево-челюстната област. Етиология и патогенеза. Обща характеристика. Класификации- по локализация и по TNM-система.
43. Пренеоплазии в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Еритроплакия и левкоплакия – клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.

44. Пренеоплазии в устната кухина и лицево-челюстната област: лихен рубер планус, хейлити, меланоплакия, корну кутанеум, акантом, клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
45. Доброкачествени тумори на меките тъкани на кожата на лицето и органите на устната кухина. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
46. Доброкачествени одонтогенни тумори на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
47. Доброкачествени неодонтогенни тумори на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
48. Злокачествени тумори на меките тъкани и органите на устната кухина- устни, бузи, език, гингива, под на устната кухина, твърдо небце. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
49. Злокачествени епителни тумори на горна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
50. Злокачествени съединителнотъканни тумори на горна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
51. Злокачествени епителни тумори на долна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
52. Злокачествени тумори на долна челюст от съединително-тъканен произход. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
53. Доброкачествени тумори на слюнчените жлези. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
54. Злокачествени тумори на слюнчените жлези. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
55. Тумори на лимфо-ретикуларния апарат. Класификация. Неходжкинови лимфоми- клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
56. Тумори на лимфо-ретикуларния апарат. Класификация. Ходжкинови лимфоми - клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
57. Основни принципи и методи на лечение на злокачествени тумори в устната кухина и лицево-челюстната област.
58. Профилактика и ранна диагностика на оралния карцином.
59. Хирургично лечение на пародонталните заболявания. Резективни методи. Показания. Техника.
60. Хирургично лечение на пародонталните заболявания. Регенеративни методи. Показания. Техника.
61. Мукогингивална хирургия. Методи на вестибулопластика. Показания, техника.
62. Мукогингивална хирургия. Гингивални рецесии. Класификация. Методи на лечение. Показания, техника.
63. Предпротетична подготовка на челюстите. Показания и методи. Техника на изпълнение.
64. Основни принципи на пластично-възстановителната хирургия. Свободна кожна пластика. Показания и техника на изпълнение.
65. Основни принципи на пластично-възстановителната хирургия. Кожна пластика с тъкани по съседство- показания, техника на изпълнение.

66. Вродени цепковидни дефекти в лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Цепковидни дефекти на устните-клиника, срокове и основни принципи на лечение.
67. Вродени цепковидни дефекти в лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Цепковидни дефекти на небце-клиника, срокове и основни принципи на лечение.
68. Челюстни деформации и придобити дефекти в лицево-челюстната област. Методи на хирургично лечение.

ИЗТОЧНИЦИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Орална хирургия, Учебник за студенти по специалността „Дентална медицина”, под редакцията на Д. Атанасов, Медицински Университет, Пловдив, 2011.
2. Клиника на стоматологичната и лицево-челюстна хирургия- учебник за студенти по стоматология, под ред. на Н.Полихронов. Полихронос, София, 2000.
3. Ръководство за практически упражнения по клиника на хирургичната стоматология, под ред. на Н.Полихронов, Мед. и физк., София, 1991.
4. Тестове за подготовка по Орална хирургия
5. Тестове за подготовка по лицево-челюстна хирургия

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Лекарствени средства при неотложни и спешни състояния в стоматологичната практика, Атанасов Д., Ormed Press, София, 2002.
2. Неотложна и спешна стоматология. Атанасов Д., Ormed Press, София, 2003.
3. Пародонтална хирургия. Атанасов Д., Quintessense, София, 1995.
4. Тумори в устната кухина и лицево-челюстната област. Атанасов Д., З.Запрянов, Пловдив, 1997.
5. Заболявания на лимфната система в лицево-челюстната област и шията. Сарачев Е., Пловдив, 2011.
6. Лечение на злокачествените тумори в устната кухина. Сарачев Е., М. Влайкова, Пловдив, 1999.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ДЪРЖАВЕН СТАЖ ПО ДИСЦИПЛИНАТА „ОРАЛНА ХИРУРГИЯ“

Времетраене: 30 работни дни

Първа седмица

1. Обезболяване в Оралната хирургия.

- Подготовка на болния за обезболяване.
- Премедикация в оралната хирургия.
- Проводни анестезии на горна челюст.
- Проводни анестезии на долна челюст.
- Обезболяване при деца.
- Обезболяване при възпалителни процеси в устната кухина и челюстните кости.
- Усложнения при обезболяване от локален характер.
- Усложнения при обезболяване от общ характер.

Втора седмица

2. Екстракция на зъби.

- Показания и противопоказания.
- Особенности при екстракция на отделните групи зъби.
- Оперативно отстраняване на ретинирани зъби.
- Усложнения при екстракция на зъби.

Семинар: Обезболяване и екстракция на зъби.

Трета седмица

3. Остра одонтогенна инфекция

- Затруднен пробив на зъбите – клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Периодонтити - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Остеомиелит - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Лимфаденити - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Синусити - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Абсцеси и целулити – топографска анатомия, клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Основни принципи на хирургично лечение при ООИ.
- Основни принципи на медикаментозно лечение при ООИ. Рецептури.

Семинар: Остра одонтогенна инфекция

Четвърта седмица

4. Възпалителни заболявания на слюнчените жлези.

5. Заболявания на темпоро-мандибуларната става.

6. Травми в устната кухина и лицево-челюстната област:

- Първа помощ при травми.
- Травми на меките тъкани - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Травми на зъбите - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Фрактури на долна челюст - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Фрактури на горна челюст - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.

Семинар: Травми в устната кухина и лицево-челюстната област.

Пета седмица

7. Тумори в устната кухина и челюстните кости.

- Преканцерози - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Доброкачествени тумори на меките тъкани в устната кухина- клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Доброкачествени тумори на челюстните кости - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Орален карцином - клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение.
- Приложение на TNM – системата при тумори на устната кухина.
- Биопсия – видове, техника.
- Принципи на лечение при злокачествени тумори в устната кухина и челюстните кости.

Семинар: Тумори в устната кухина и челюстните кости.

Шеста седмица

8. Предпротетична и пародонтална хирургия.

- Предпротетична хирургия - интервенции върху меки тъкани.
- Предпротетична хирургия - интервенции върху костни тъкани.
- Пародонтална хирургия – резективни методи.
- Пародонтална хирургия – регенеративни методи.
- Пародонтална хирургия - мукогингивални методи/ Пластична пародонтална хирургия/.

Списък на задължителните минимални нормативи за изпълнение от всеки студент по време на държавен преддипломен стаж:

1. Анестезия и екстракция на зъби - двама болни.
2. Снемане на анамнеза и статус, поставяне на диагноза и диференциална диагноза, план на лечение – 10^{-ма} амбулаторно болни.
3. Снемане на анамнеза и статус, поставяне на диагноза и диференциална диагноза, план на лечение и обсъждане на стационарно болни с възпалителни заболявания - трима болни.
4. Снемане на анамнеза и статус, поставяне на диагноза и диференциална диагноза, план на лечение и обсъждане на стационарно болни с фрактури на челюстните и лицеви кости - трима болни.
5. Снемане на анамнеза и статус, поставяне на диагноза и диференциална диагноза, план на лечение и обсъждане на стационарно болни с онкологични заболявания - трима болни.

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА „ОРАЛНА И ЛИЦЕВО-ЧЕЛЮСТНА ХИРУРГИЯ“

1. Възникване и развитие на оралната и лицево-челюстна хирургия. Предмет и задачи. Орална хирургия в България.
2. Асептика и антисептика в оралната хирургия. Подготовка на болния и оперативния екип.
3. Изследване на болните в оралната хирургия. Анамнеза и статус.
4. Параклинични изследвания в оралната хирургия. Лабораторни, микробиологични, хистологични и цитологични. Рентгенологични изследвания в оралната хирургия.
5. Болка – определение, етиология, класификация. Път на болката за повърхностна и дълбока сетивност.
6. Общи хирургични принципи: рани, хемостаза. заздравяване на раните и нарушения в заздравителния процес. тъканно и зъбно заместване.
7. Обезболяване в оралната хирургия. Общи сведения. Видове обезболяване. Подготовка на болния за обезболяване (премедикация).
8. Анестетични средства за местно обезболяване. Фармакологично действие.
9. Коригенти. Фармакодинамика. Показания и противопоказания за приложение в оралната хирургия.
10. Анатомопографски и физиологични особености на лицево-челюстната област. Терминална местна анестезия – контактна, инфилтративна, интралигаментарна. Техника.
11. Проводни анестезии на горна челюст (интраорални и екстраорални). Анатомопографски предпоставки, техника.
12. Проводни анестезии на долна челюст (интраорални и екстраорални). Анатомопографски предпоставки, техника.
13. Особенности на обезболяването в детска възраст. Особенности на местното обезболяване при възпалителни процеси в лицево-челюстната област.
14. Усложнения при местно обезболяване от локален характер. Клиника, диагностика, поведение.
15. Усложнения при местно обезболяване от общ характер. Клиника, диагностика, поведение.
16. Общо обезболяване в оралната хирургия. Видове медикаментозни средства. Водене на анестезията. Усложнения, профилактика.
17. Средства за повлияване на болката – централно и периферно действащи медикаменти. Видове, действие.
18. Общохирургичен инструментариум – видове, устройство и начин на работа.
19. Високочестотна електрохирургия, пиезохирургия и лазери в оралната хирургия.
20. Хирургичен шев - инструменти и материали. Видове шевове и възли. Техника.
21. Екстракция на зъби. Показания и противопоказания. Подготовка на болния.
22. Инструментариум за екстракция на зъби – видове, устройство и начин на работа.
23. Анатомомеханични предпоставки за екстракция на зъби. Етапи и методи. Грижи за екстракционната рана. Характеристика на заздравителния процес след екстракция на зъби.
24. Усложнена (атипична) екстракция. Показания, техника.
25. Екстракция на полуретинирани и ретинирани зъби. Показания и противопоказания, техника, усложнения. Гермектомия.

26. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (болести на сърдечно-съдовата и дихателна системи). Поведение.
27. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (болести на кръвта и кръвотворната система). Поведение.
28. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (ендокринни и бъбречни заболявания). Поведение.
29. Екстракция на зъби при пациенти с придружаващи заболявания (болести на черния дроб, пациенти приемащи кортикостероиди, на радиотерапия и бременни).
30. Усложнения при екстракция на зъби. Местни усложнения. Клиника, диагностика и лечение.
31. Усложнения при екстракция на зъби. Усложнения от общ характер. Клиника, диагностика и лечение.
32. Усложнения след екстракция на зъби. Клиника, диагностика и лечение.
33. Възпалителни процеси в устната кухина и лицево-челюстната област. Честота, етиология и патогенеза. Пътища на разпространение на инфекцията. Обща характеристика на възпалителните процеси в устната кухина и лицево-челюстната област. Изследване на болните.
34. Болести на прорязването на зъбите. Класификация. Задържано прорязване. Етиология и патогенеза. Клиника. Основни методи на диагностика и лечение.
35. Болести на прорязването на зъбите. Класификация. Затруднено прорязване. Етиология и патогенеза. Клиника. Основни методи на диагностика и лечение.
36. Периодонтити. Етиология и патогенеза. Класификация. Остри периодонтити. Клинична характеристика. Основни методи на диагностика и лечение.
37. Хронични периодонтити. Клинична характеристика. Основни методи на диагностика и лечение (хемисекция, реплантация, ампутация).
38. Апикална остеотомия. Показания противопоказания. Предоперативна подготовка. Техника, усложнения, профилактика.
39. Абсцеси и целулити на лицето. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
40. Абсцеси и целулити около горна челюст. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
41. Абсцеси и целулити около долна челюст. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
42. Абсцеси и целулити на езика, пода на устната кухина, птеригомандибуларно и парафарингеално пространство. Топографска анатомия. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
43. Остър остеомиелит на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
44. Хроничен остеомиелит на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
45. Остри неспецифични лимфаденити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
46. Хронични неспецифични лимфаденити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.

47. Остри одонтогенни синусити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
48. Хронични одонтогенни синусити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
49. Сифилис. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение, профилактика.
50. Туберкулоза. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика, лечение, профилактика.
51. Актиномикоза. Класификация Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
52. Спин. Изяви в устната кухина и лицево-челюстната област. Клиника, диагностика, лечение, профилактика.
53. Застрашаващи живота състояния при абсцеси и целулити /тромбоза на синус кавернозус, медиастенит, абсцес на мозъка и др./. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
54. Одонтогенен сепсис. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
55. Основни принципи на хирургично лечение при остра одонтогенна инфекция. Видове разрези и дренажни системи в лицево-челюстната област.
56. Основни принципи на медикаментозно лечение при остра одонтогенна инфекция. Антибактериални средства. Рецептури.
57. Основни принципи на медикаментозно лечение при остра одонтогенна инфекция. Нестероидни противовъзпалителни средства, антихистаминни, имунотерапия и др. Рецептури.
58. Кисти на меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
59. Кисти на челюстните кости. Класификация. Етиология и патогенеза. Клинична характеристика, основни методи на диагностика.
60. Кисти на челюстните кости. Диференциална диагностика и методи на лечение.
61. Заболявания на слюнчените жлези. Основни методи на диагностика.
62. Остри сиалoadенити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
63. Хронични сиалoadенити. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
64. Реактивно-дистрофични заболявания на слюнчените жлези (сиалози). Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
65. Сиалолитиаза. Класификация, клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
66. Заболявания на темпоро-мандибуларната става: възпалителни и реактивно-дистрофични. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
67. Заболявания на темпоро-мандибуларната става: луксация, сублуксация, анкилоза и контрактура. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
68. Невралгия на троичния нерв. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
69. Пареза и парализа на лицевия и подезичния нерв. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
70. Травми на меките тъкани в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.

71. Травми на зъбите. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
72. Фрактури на горна челюст. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика.
73. Фрактури на горна челюст. Методи на лечение.
74. Фрактури на долна челюст. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика.
75. Фрактури на долна челюст. Ортопедични методи на лечение - показания, техника.
76. Фрактури на долна челюст. Ортопедично-хирургични и хирургични методи на лечение-показания, техника.
77. Фрактури на зигоматичния комплекс. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
78. Животозастрашаващи състояния при травми в лицево-челюстната област (асфиксия, кръвотечение, шок). Клиника, диагностика и лечение.
79. Животозастрашаващи състояния при травми в лицево-челюстната област (комоцио, компресио, контузио). Клиника, диагностика и лечение.
80. Тумори в устната кухина и лицево-челюстната област. Етиология и патогенеза. Обща характеристика. Класификации по локализация и по TNM-система.
81. Пренеоплазии в устната кухина и лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Еритроплакия и левкоплакия – клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
82. Пренеоплазии в устната кухина и лицево-челюстната област: лихен рубер планус, хейлити, меланоплакия, корну кутанеум, акантом. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
83. Доброкачествени тумори на меките тъкани на кожата на лицето и органите на устната кухина. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
84. Доброкачествени одонтогенни тумори на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
85. Доброкачествени неодонтогенни тумори на челюстните кости. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
86. Злокачествени тумори на меките тъкани и органите на устната кухина - устни, бузи, език, гингива, под на устната кухина, твърдо небце. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
87. Злокачествени епителни тумори на горна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
88. Злокачествени съединителнотъканни тумори на горна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
89. Злокачествени епителни тумори на долна челюст. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
90. Злокачествени тумори на долна челюст от съединително-тъканен произход. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и методи на лечение.
91. Доброкачествени тумори на слюнчените жлези. Класификация. Клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
92. Злокачествени тумори на слюнчените жлези. Класификация. клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.

93. Тумори на лимфо-ретикуларния апарат. Класификация. Неходжкинови лимфоми-клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
94. Тумори на лимфо-ретикуларния апарат. Класификация. Ходжкинови лимфоми-клиника, диагностика, диференциална диагностика и лечение.
95. Основни принципи и методи на лечение на злокачествените тумори в устната кухина и лицево-челюстната област.
96. Профилактика и ранна диагностика на оралния карцином.
97. Хирургично лечение на пародонталните заболявания. Резективни методи. Показания. Техника.
98. Хирургично лечение на пародонталните заболявания. Регенеративни методи. Показания. Техника.
99. Пластична пародонтална (мукогингивална) хирургия. Методи на вестибулопластика. Показания, техника.
100. Пластична пародонтална (мукогингивална) хирургия. Гингивални рецесии. Класификация. Методи на лечение. Показания, техника.
101. Предпротетична подготовка на челюстите. Показания и методи. Техника на изпълнение.
102. Основни принципи на пластично-възстановителната хирургия. Свободна кожна пластика. Показания и техника на изпълнение.
103. Основни принципи на пластично-възстановителната хирургия. Кожна пластика с тъкани по съседство - показания, техника на изпълнение.
104. Вродени цепковидни дефекти в лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Цепковидни дефекти на устните-клиника, срокове и основни принципи на лечение.
105. Вродени цепковидни дефекти в лицево-челюстната област. Класификация. Етиология и патогенеза. Цепковидни дефекти на небце-клиника, срокове и основни принципи на лечение.
106. Челюстни деформации и придобити дефекти в лицево-челюстната област. Методи на хирургично лечение.

ИЗТОЧНИЦИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Орална хирургия, Учебник за студенти по специалността „Дентална медицина”, под редакцията на Д. Атанасов, Медицински Университет, Пловдив, 2011.
2. Пропедевтика на стоматологичната и лицево-челюстна хирургия. Учебник за студенти по стоматология под редакцията на Н. Полихронов, Полихронос, София, 1999.
3. Ръководство за практически упражнения по пропедевтика на хирургичната стоматология. Под редакцията на Ст. Иванов, Мед. и физк., София, 1995.
4. Клиника на стоматологичната и лицево-челюстна хирургия- учебник за студенти по стоматология, под ред. на Н. Полихронов. Полихронос, София, 2000.
5. Ръководство за практически упражнения по клиника на хирургичната стоматология, под ред. на Н. Полихронов, Мед. и физк., София, 1991.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Лекарствени средства при неотложни и спешни състояния в стоматологичната практика, Атанасов Д., Ormed Press, София, 2002.
2. Неотложна и спешна стоматология. Атанасов Д., Ormed Press, София, 2003.
3. Пародонтална хирургия. Атанасов Д., Quintessence, София, 1995.
4. Тумори в устната кухина и лицево-челюстната област. Атанасов Д., З. Запрянов, Пловдив, 1997.
5. Заболявания на лимфната система в лицево-челюстната област и шията. Сарачев Е., Пловдив, 2011.
6. Лечение на злокачествените тумори в устната кухина. Сарачев Е., М. Влайкова, Пловдив, 1999.
7. Ръководство по дезинфекция и стерилизация в медицинската и стоматологична практика, под ред. на доц. д-р Л. Ангелов, ИК – ЕТ “Васил Петров–ВАП, Пловдив ,2006.
8. Орална хирургия в денталната медицина. Основни принципи, методи и оперативни протоколи. Бакърджиев А. и кол. ,Пловдив , 2011
9. Метод за оперативно лечение на големи кисти на челюстите, Бебечев И. Изд. „Елена Дулчева”, Пловдив, 2005.

8. Контролни работи

Студентите трябва да се натоварват динамично и интензивно през семестъра. Текущият контрол се провежда чрез тестове и устно препитване на всяко упражнение, както и чрез колоквиуми два пъти в годишно. На студентите се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола, което да подпомогне по-нататъшната им подготовка. Резултатите от тези проверки влизат като компонент при заверката на семестъра.

9. Самостоятелна работа и ангажираност на студента

Самостоятелната работа на студентите се ръководи от асистента на групата, като всеки студент самостоятелно осъществява задачите, поставени в клиничните упражнения. Тестовите за самостоятелна подготовка са издадени в сборник и качени на сайта на МУ-Пловдив.

10. Сътрудничество между студентите и преподавателите.

Ангажираност на преподавателя към студента и неговата подготовка се изразява в активното участие по време на клинични упражнения, както и в:

- Използване на приемните часове за консултации.
- Участие в научни кръжоци на Катедра по орална хирургия.

11. Текущ контрол и оценка

Текущите оценки, предвидени по учебен план на специалността, се дават за:

- Резултатите от проведените колоквиуми
- Текуща оценка за цялостната работа на студента през семестъра
- Оценка за практическата работа на студента, след изпълнение на поставена практическа задача в края на десети семестър

12. Стандарти за оценяване:

Първият компонент представлява оценката от учебната и практическа работа на студента през семестрите на обучение (не повече от 20%). Включва отделните оценки от текущ контрол, колоквиуми, както и изпълнението на самостоятелната работа предвидена в учебната програма.

Вторият компонент включва оценката от писмената част на изпита (не повече от 30%).

От съществено значение се явява регламентът за провеждане на изпита, като по този начин се редуцира възможността за манипулация на изпитните резултати.

Третият компонент представлява оценката от устната част на изпита (не повече от 50%).

- **Отличен (6)** – за отлично владение на материала и добро познаване на информационните източници. Задълбочено овладени основни и допълнителни знания и умения. Точност

на изложението и богатата езикова култура. Умело боравене с учебния материал и способност за самостоятелно мислене, съждения и изводи.

- **Много добър (5)** – за много добро владееие на учебния материал и добро познаване на информационните източници. Овладени основни и допълнителни знания. Наличие на добра езикова култура. Затруднения при вземане на аргументирани самостоятелни решения.
- **Добър (4)** – за добро владееие на материала, овладени основни и допълнителни знания. Липсва задълбочен поглед при интерпретация на материала и вземане на аргументирани самостоятелни решения.
- **Среден (3)** – за основни познания върху учебния материал. Изложението се характеризира с беден език. Усвоени основни знания и умения за решаване на прости задачи.
- **Слаб (2)** - за оскъдни познания по учебния материал. Бедна езикова култура. Липсва собствено клинично мислене и интерпретация.

При започване на занятията по дисциплината студентите трябва да бъдат запознати със стандартите за оценяване, процедурите за провеждане на текущ контрол и възможностите за получаване на обратна връзка за напредъка им през семестъра.

13. Формиране на крайната оценка

Крайната оценка определя в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е многокомпонентна и включва оценките от:

- текущия контрол през семестрите на обучение
- писмен краен изпит;
- оценка от устен краен изпит;

За всеки компонент, участващ в крайната оценка, се определя коефициент на значимост (от 0 до 1), като общата сума на коефициентите трябва винаги да бъде 1. Крайната оценка се получава като сбор от оценките по шестобална система от различните компоненти, умножени със съответните коефициенти на знак

$$Q_{\text{крайна оценка}} = k_1 Q_{\text{оценка от текущ контрол}} + k_2 Q_{\text{оценка от писмен изпит}} + k_3 Q_{\text{оценка от устен изпит}}$$

$$k_1 = 0.20; \quad k_2 = 0.30; \quad k_3 = 0.50$$

Ако един от компоненти 2 и 3 на крайната оценка е слаб 2, то крайната оценка е задължително слаб 2.

При оценка слаб на писмената работа студентът не се допуска до устен изпит.

Изпитните резултати се обявяват не по-късно от пет работни дни след приключването на изпита. Изпитните материали се съхраняват в канцеларията на катедрата. В срок до пет работни дни след обявяване на резултатите студентът има право да се запознае с писмената си изпитна работа. По време на преглеждане на изпитната работа не се разрешава изнасянето, копирането, заснемането или преписването ѝ, както и предоставяне на копие от нея. След изтичане на посочения срок, писмените изпитни работи се архивират и студентите нямат достъп до тях

Настоящата дисциплина има характеристика, до която в този си вид се предоставя достъп на студента в началото на обучението.

Това изискване се поставя в съответствие с ЗВО чл. 56. ал. 1, „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията“.

Академичният стандарт за учебната дисциплина е утвърден посредством Решение на КС (Протокол № 208 / 22.04.2021 г.) и се публикува на сайта на МУ - Пловдив.